

«ИНСОН ВА ҚОНУН»

КУШ — ЭДИЛЛИКТЕ

Газета 1996—жыл
1—сентябрьден
шыға бастады.

30—ИЮЛЬ

1998 ЖЫЛ

№21 (65)

ПИИШЕМБИ

сатыўда еркин баҳада

ADAM

NIZAM

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ХУҚЫҚ ҚОРҒАУ УЙЫМЛАРЫНЫҢ ЖӘМИЙЕТЛИК—ХУҚЫҚЫЙ ГАЗЕТАСЫ

МӘМЛЕКЕТ ҚАЗНАСЫН

ТОЛТЫРЫҰ—ӘДИҰЛИ ҰАЗЫЙПА

Жақында бизиң арнаулы хабаршымыз П. Хабибуллаев Қарақалпақстан Республикасы Салық бас Басқармасында болып, Басқарма баслығы БАХМУРАТ СЕЙТМУРАТОВ пенен олардың үстимиздеги жылдың дәслепки алты ай дауамында алып барған жумысларының жуўмағы ҳақында гүррицлесип қайтты.

Бахмурат Сейтмуратович, сәўбетимизди жылдың дәслепки алты айы дауамында басқарманың әмелге асырған жумыслары ҳақында басласақ?

Өзбекстан Республикасы Президенті И. Ә. Каримов өткен жылғы экономикалық реформаларды әмелге асырыў жуўмақларына ҳәм 1998 жылы республика экономикасын реформаластырыўдың алдыңғы бағдарларына бағышланған 1998 жыл февраль айында Министрлер Кабинетинде жасаған баянатында, исленген жумыслардың жуўмақларын шығарып ҳәм келеси жылдың реформаларының, мақсетлерин ҳәм алдыңғы бағдарларын белгилей отырып — «Быйылғы жылы бизлер ушын биринши ҳәм бас мәселе—бул турақлы экономикалық раўажлануы, макроэкономикалық ҳәм финанс турақлылығын, төлем тәртибин бекемлеў, инфляция дәрежесин кескин қысқартыўдан ибарат» деп көрсеткен еди.

Республикамызда экономикалық реформаларды әмелге асырыўда ҳәм оны тереңлестиріўде сондай-ақ салық нызамлылығын бекемлеўде 1998 жылдың өткен 6 айы ишинде салық уйымлары өз жумысларында мәмлекетлик басқару, ҳәкимият, хуқық қорғау, статистика, финанс уйымлары, банк ҳәм басқа да шөлкемлер менен биргеликте бир қанша әмелий жумысларды орынлады.

Республика салық уйымлары, өз жумысын Президентимиз тәрәпинен қойылған тапсырмалардан келип шыққан уазыпаларды орындау ҳәмде «Мәмлекетлик салық хызметі ҳақында»ғы Өзбекстан Республикасы нызамын басшылыққа алып, бюджетке белгиленген салықлар ҳәм басқа да төлемлердің өз уақтында, толық түсирилиўин тәмийинледі.

Усы көрилген илажлар ҳәм хызметкерлеримиздің пидөкерлик мийнети нәтижесинде өткен 6 айға бюджетке белгиленген салықлар ҳәм басқа да төлемлер бойынша болжаў көрсеткішлериниң артығы менен орынлануы тәмийинленди.

Республика бюджетине 1998 жылдың дәслепки 6 айы ушын 4 млрд. 470 млн. 786 мың сўм белгиленген болса, бул тапсырма 4 млрд. 582 млн. 815 мың сўмға яғни 102,5 пайызға артығы менен орынланды.

Бюджетке белгиленген салықлардан тек ғана 2 түринен яғни жеке исибилерменлик жумысларынан өндирилетуғын салық ҳәм недра салырынан улыўма бюджетке 36 млн. 861 мың сўм өндирилмей қалды.

Салық төлеўин тәрәплерди есапқа алыў ҳәм олар менен өз-ара жумыс ислесіўде де бир қатар әмелий жумыслар исленди. Бүгинги күнге келип республикамызда 11 мың 688 юридикалық тәрәплер есапқа алынып, соннан 10 мың 194 и ямаса 87 пайызы жумыс ҳәрәкетин көрсетпекте. Сондай-ақ 8 мың 291 физикалық тәрәплер есапқа алы-

нып, олар менен тийисли жумыслар алынып барылмақта.

1998 жылдың 6 айы ишинде ҳәрәкеттеги 1812 юридикалық тәрәплердин салық нызамларының орынлануын қадағалау мақсетинде тексеріўлер өткерилип, соннан 855 де нызам бузыў фактлери анықланды, 78 млн. 744 мың сўм салық бюджетке қайта есапланылды, 58 млн. 54 мың сўмға финанс жәрриймасы қолланылды, салық нызамларының бузылыўына жол қойғанлығы ушын 1372 басшы хызметкерлерге 3 млн. 938 мың сўм муғдарында ҳәкимшилик жәрриймалары салынды ҳәм бюджетке өндирилди.

Физикалық тәрәплерде салық нызамларының орынлануын қадағалау мақсетинде 519 мәрте рейдлер шөлкемлестирилип, соннан 1667 жеке исибилерменлердин нызам бузыўға жол қойғанлығы анықланып, 1388 пуқараға нызам бузғанлығы ушын 2 млн. 634 мың сўмға ҳәкимшилик жәрриймалары салынды ҳәм бюджетке өндирилди.

Юридикалық тәрәплерде салық нызамларының орынлануын қадағалау мақсетинде өткерилген тексеріўлерде, көрилип атырған илажларға қарамастан айырым мәкеме ҳәм көрханалар басшыларының айыбы менен бир қатар ири қәте-кемшилликлерге жол қойылғанлығы анықланды.

Хожели районында жайласқан «ҚҚ Дәрйя флоты» көрханасынан (баслығы Г. И. Поляков, бас есапшысы Р. Пиримбетова) 2717,7 мың сўм, Тақыятас қаласында жайласқан «Пөрүаз» көрханасынан (баслығы Ш. Абдуллаев, бас есапшы М. Нурманов) 5049,0 мың сўм, Шымбай МТП (баслығы Ш. Сейдуллаев, бас есапшы М. Оспанов) көрханасынан 1747,5 мың сўм салықлар бюджетке қосымша есапланылып, басшылары ҳәкимшилик жәрриймаларға тартылды. Бундай мысаллар көптеп ушырасады.

Өзбекстан Республикасы Президенті Пәрманлары менен ҳүкимет қарарларын орындау мақсетинде қадағалау жумыслары қай дәрежеде алып барылды?

Пәрман менен қарарлардың орынлануы бойынша айтатугын болсақ, Өзбекстан Республикасы Президентиниң 1996 жыл 8-августтеги №1503 «Тексеріўлерди тәртиплестиріў ҳәм қадағалаушы уйымлардың жумысларын муапықластырылыўы жетилистиріў ҳақында»ғы Пәрманының орынлануы барысында республикамызда тексеріўин ҳәм қадағалаушы уйымлар тәрәпинен 12 мың 274 тексеріўлер жүргизилди. Республикамыз бойынша 32 тексеріўин ҳәм қадағалаушы уйымлар есапқа алынып, соннан 25 и өз жумысын көрсетпекте, сондай-ақ 6 аудиторлық хызмети есаптан өтип, жумыс ислеп атыр.

Өзбекстан Республикасы Президентиниң 12-май 1995 жылғы «Халық хожалығында өз уақтында есапласыўда мәкеме—көрхана басшыларының жуўапкершилигин арттырыў илажлары ҳақында»ғы Пәрманының орынлануын қадағалау мақсетинде 1123 мәкеме, көрханаларда тексеріў жүргизилип, соннан 353 де нызам бузыўшылық фактлери анықланып, 318 басшы хызметкерлерге 2105,1 мың сўмға ҳәкимшилик жәрриймасы қолланылды, 39 материал прокуратура органларына өткерилди. (Изи 3-бетте).

ҚИЗИҚАРЛИ УЧРАШУВ

Мана икки йилдирки, Эллиққалъа тумани ҳоқимлигининг ташаббуси билан умумтаълим мактабларини битирувчи ёшларни олий ўқув юрларининг кириш имтиҳонларига тайёрлаш, уларни касбга йўналтириш борасида самарали ишлар олиб борилмоқда.

Яқинда ана шундай махсус таёргарликдан ўтаётган 250 дан ортиқ ёшлар ҳузурида туман прокурори Комилжон Юсупов, Ўзбекистон Республикаси Прокуратураси «Хуқуқ» газетасининг Қарақалпоғистон Республикаси бўйича муҳбири А. Ортиқбоевлар сўзга чиқиб, ўспириш—ёшлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш, ёшларнинг жамияттаги ўрни ва вазифалари

тўғрисида кенгдан тўхтади. Хуқуқий демократик давлат барпо этиш мавзусида савол-жавоблар ўтказилди.

Учрашув ҳар икки томон учун ҳам самарали бўлди.

КИЧИК ХУҚУҚШУНОСЛАР

Ҳар йили юзлаб қишлоқ хўжалиги учун ўрта бўтин мутахассислари етказиб бераётган Бўстон агроқтисодиёт колледжида бу йил яна бир ихтисослик куллиёти очилди. Кичик көрханалар, фирмалар ва деҳқон-фермер хўжаликларида хуқуқшунослар тайёрлайдиган бу бўлимга абитуриентлар қабул қилиш бошланди.

Норбой ТУРАБОЕВ,

газетанинг махсус муҳбири.

Коллегия мәжлиси

Жақында Қарақалпақстан Республикасы ишкі ислер министрлигиниң коллегия мәжлиси болып, оны министр, ишкі хызмет генерал-майоры Ж. Шылманов ашты ҳәм алып барды.

Мәжлисте Министрликтин шөлкемлестиріў—инспекторлық бөлими баслығы, милиция полковниги Қ. Дәулетбаев «Республика аймағында Қарақалпақстан Республикасы ишкі ислер уйымларының 1998 жыл 1—ярым жыллығында жынайтшылыққа қарсы гүрести күшейтіў, жәмийетлик тәртипти бекемлеў бойынша ўазыйпалары ҳақында» баянат жасады.

Республика аймағында жынайт қыдырыў тараўы бойынша өткен жылға салыстырғанда жынайт 5,1% ға кемейди. Жынайтлардың өз уақтында ашылыўы жақсыланды. Деген менен урлық, алдаўшылық, гиябентлик затларға байланыслы жас өспиримлер тәрәпинен исленген жынайтлар, пара алыў киби ауыр жынайтлар еле де жүз берип, бул бағдарда жынайттың алдын алыў бойынша шешиўин илажлар көрилиўи зәрүр. Беруний районы аймағында 1997 жылы ауыр жынайтлар көбейген еди. Усы жылдың алты айы ишинде районда улыўма жынайтлар саны өткен жылға салыстырғанда азайғаны менен жынайт қыдырыў тараўы бойынша жүз берген жынайтлар 7,6%ға, адам өлтириўшилик, гиябентлик затларға байланыслы жынайтлар артып кеткен. Жылдың 6 айы ишинде жүз берген 74 жынайттың 6-ўы ашылмай қалған. Жумыссызлар тәрәпинен исленген жынайтлар өскен. Районның мәмлекетлик автомобиль инспекциясы хызметкерлери жол транспорт ҳәдйиселериниң алдын алыў бойынша төмен дәрежеде профилактикалық

жумыслар жүргизбекте. Нәтижеде жол транспорт ҳәдйиселери өткен жылға салыстырғанда 33,3%ға көбейген. Бөлим жеке қурамы арасында тәртип—интизам төменлеген, басшылар тәрәпинен хызметкерлер менен ислесіў, оларды ҳәр тәрәпкеме қадағалау талап дәрежесинде емес.

Мәмлекетлик автоинспекция хызметкерлериниң жәрдеминде 12 жынайт ашылған болып, бул тараў хызметкерлери өзлериниң жумысларын еле де жетилистиріўи зәрүрлиги атап өтилди. Жол—транспорт ҳәдйиселериниң алдын алыў бойынша исленип атырған илажларды күшейтиўимиз зәрүр.

Баянатты додалаўға Тақыятас қалалық ИИБ баслығы, милиция полковниги Б. Иманғалиев, жынайт қыдырыў басқармасы баслығының орынбасары, милиция полковниги У. Атаниязов, жынайттың алдын алыў бөлими баслығы Х. Раменов, Беруний РИИБ баслығы М. Жумамуратов, Хожели РИИБ баслығы М. Қутыбаев, Мәмлекетлик автоинспекция бөлими баслығы И. Дәнегулов, Төрткүл РИИБ баслығы В. Худайбергенов, министрдин орынбасары К. Жалғасовлар шығып сөйледі.

Мәжлисте министр, ишкі хызмет генерал-майоры Ж. Шылманов кең түрде шығып сөйледі ҳәм мәжлиске жуўмақ жасады.

Мәжлис соңында жынайтшылыққа қарсы гүресіў, жынайттың алдын алыў бойынша тийисли қарар қабыл етилди.

Мәжлисте ҚР Жоқарғы Кеңесиниң Комитет баслығы Ж. Садықов қатнасты.

Ж. ӨТЕНИЯЗОВ,

ҚР ИИМ ниң Баспа сөз хызметі аға инспекторы, ишкі хызмет капитаны.

Оғуфурушлар

Кенг жамоатчиликка таянган ҳолда ҳуқуқ-тарғибот идоралари ходимларининг олиб боришгаётган изчил фаолияти туфайли, туманимиз ҳудудида таркибда гиёҳвандлик моддаси бўлган ўсимликларни етиштиришга буткул чек қўйилди. Ўзбекистон Республикаси «Прокуратура тўғрисида»ги Қонуннинг 29 моддаси талабларига асосан барча деҳқон—фермер хўжаликлари уюшмалари, 14 та овул фуқаролар йиғинлари раислари, шаҳардаги 22 та маҳалла қўмиталари раҳбарлари қаттиқ огоҳлантирилиши, жойларда гиёҳвандликнинг зиёни хусусида тарғибот юмушларининг кенг олиб борилиши натижасида бунга эришилаётган. Мазкур жойларда кенг жамоатчилик, маҳалла—қўй, ўқув масканлари билан тигиз ҳамкорлик ўз самарасини бермоқда.

Афсуски, жиноятнинг бошқа бир тури—наркобизнес, гиёҳванд моддаларни сақлаш ва сотиш билан боғлиқ бўлган ҳолатлар тез-тез учрамоқда. Пул кетидан қувиб, текин бойлик орттириш мақсадида ғайриқонуний равишда четдан наркотик моддалар олиб келиш ва сотиш билан шуғулланаётган шахслар бу «ажал уруги» бир кун келиб, ўз қариндошлари, фарзандларининг умрига зомин бўлишини ўйлаб кўрмаптилар.

Туманимиз ҳудудидан ўтувчи мамлакатимизнинг катта автомобиль йўли орқали кириб келаётган гиёҳвандлик моддаларининг пайини қирқиш учун амалий чоратадбирлар кўрилаяпти. Прокуратурамиз томонидан 12-сонли божхона пости ва туман ички ишлар бўлими ходимлари билан биргаликда мунтазам равишда «Қопқон» тадбирининг ўтказилиши ўз натижасини бермоқда. «Мискин» деҳқон фермер хўжалигидаги ДАН постида М—21 давлат белгиси 22—30 КПИ рақамли машина тўхтатилиб текширилганда, унинг ичидаги йўловчи сумкасида 121 грамм гиёҳвандлик моддаси ҳисобланган марихуана топилди. Бундай қинғир ишга қўл урган Отажон Отаниёзов, Эркин Маткаримов, Аҳмад ва Тоҳир Аетовлар Ўзбекистон Республикаси Жиноят мажмуининг 272-моддаси 1-қисми билан жиноий жавобгарликка тортилдилар.

Ҳаётда енгил-елпи кун кечиришга одатланган, жон қойитмай бойлик орттириш илинжида юрган кимсалар оғуфурушлик билан шу-

ғулланиб, бошқаларнинг умрларига завола бўлишмоқда.

Илгари судланган, ҳеч қаерда ишламай гиёҳвандлик моддаси олиб-сотиш билан шуғулланиб юрган Мақсуд Мадраҳимов 1998 йил 7 февраль кун ички ишлар «мижози» Олимбой Собуровга 2 грамм марихуанани 200 сўмга пуллаётганда қўлга тушди. Унинг уйи тинтув қилинганда яна 20 грамм ана шундай гиёҳванд модда халтачаларга солиниб, сотиш учун тайёрлаб қўйилганлиги аниқланди. Эндигина 19 баҳорни қаршилаётган бу ёш йигитнинг 13 йиллик умри темир панжаралар ортида ўтадиган бўлди. У яшаётган шаҳардаги Навоий маҳалла қўмитаси раиси И. Давлетов, унинг онаси Ўғилжон Матёқубовалар мунтазам равишда содир этилаётган бу жиноятни сезмаганликларини ҳеч тушуниб бўлмади.

Тўртқўл шаҳар Қозоғистон қўчаси 11-уйнинг 7 хонадониде яшовчи 1960 йилда туғилган Усмон Исмонлов ҳам ҳеч қаерда ишламайди. Олдин судланиб, олган жазосидан тўғри хулоса чиқармаган бу

шахс яна жиноятга қўл урди. Шу йил 6 март кун унинг уйдан 22 грамм гиёҳванд модда топилди. У бу «заҳри қотил»ни бозорда ўзини ленинободликман деб таништирган 60 ёшлардаги картошка сотаётган кишидан олган. Усмон бу гиёҳвандлик моддасини ўзи истеъмол қилибгина қолмай, уйда бошқаларга сотиш билан ҳам шуғулланиб келган. Бу ҳолни унинг турмуш ўрғи, зиёли—ўқитувчи Гавҳар Бекчанова, «Ёшлик» маҳалла қўмитаси раиси Ж. Бекчановлар наҳотки билишмаганлар?!.

Жиноятга қўл урган кимсалар қилмишига яраша ўз жазоларини олиши муқаррар. Аммо, асримиз «вабоси» деб ном олган гиёҳвандликнинг илдирига болта уришда ҳар бир онгли фуқаро курашмоғи лозим, деб ўйлайман. Ҳар қандай жиноятга кескин кураш бор жойда ҳаётимиз тинчлиги ва инсонларнинг бахтли турмуш тарзига кафолат мавжуддир.

Гиёҳвандлик—ёмон иллат, унинг жамиятимизга, инсонлар умрига келтирадиган зиёнини ҳеч нарсга билан ўлчаб бўлмайди. Уни тағ—томири билан қуритишда ҳамжиҳатлик билан курашмоғимиз лозим.

И. РУЗИМОВ,

Тўртқўл тумани прокурори ўринбосари, 2-даражали юрист.

Нызамга бойсынбаганларга кеширим болмайди

буйриғи тийкарланиб 312 сўм 12 тийин мамлакатлик төлем, №401 буйриғи менен 420 сўм 84 тийин мамлакатлик төлем Бозатаў районлық мамлакатлик салық инспекциясына өткерилген яғный АХИАсына хожалық баслығы Н. Раббаровтың айыбы менен улыўма 779 сўм 72 тийин зыян келтирилгенлиги, Еркиндөрәя АХИАсының банктеги есап бетинен ҚР Хожалық судының №393 буйрығына асас 675 сўм мамлакатлик төлем №37 буйрығына асас 1329 сўм мамлакатлик төлем ҚР Хожалық судына өткерилген, яғный Еркиндөрәя АХИА сында улыўма 2004 сўм зыян келтирилгенлиги анықланып, бул зыялар усы аты көрсетилген басшы хызметкерлерден судқа даўа арза келтириў арқалы хожалықларға өндирилди.

Еркиндөрәя ауыл хожалығы ижаралық ассоциациясында жасаўшы пуқара М. Қосалбаевтың жылқысы усы хожалықтың бийдай атызларына түсип заялап 5019 сўм зыян келтирген. Бул келтирилген зыян М. Қосалбаевтан толық өндирилди.

«Қарақалпақ» АХИА сының жоңышқа атызларына пуқаралар Илясова, Жумамуратов ҳам Арзиевлардың маллары түсип заялағанлығы нәтийжесинде 7281 сўм зыян келтирилген. Бул факт бойынша хожалық басшылығы нызамсыз түрде бул пуқараларға 27000 сўм жерийма салған. Бул нызамсыз хужжетлерге протест келтирилип бийкар етилди. Бундай нызамсыз шешимге келиўге себепши болған хожалық бас агрономы М. Ибрагимовтың қарсысына нитизамий өндирис иси қозғатылды, нызамсыз салынған жериймаларды қайтарып беріў шараларын көріў ушын әмирнама берилди ҳам бул нызам талапларының бузылыў жағдайларын сапастырыў ушын хожалық баслығына усыныс келтирилди.

Шаруашылық өнімлерин молдан жетистириў ушын бекем от-шөп базасын дүзінде, от-жемлерди өз ўақтын да тасып алыўға, алыс жайлаўларда жайласқан шаруаларды керекли затлар менен тәмийинлеўде техникалардың орны айрықша орын тутады.

Райондағы «Аспантай», «Порлытаў», «Төрткүл» ҳам «Еркиндөрәя» АХИАларында техникалардың сақланыўы олардың мақсетке муўапық пайдаланылыўы ремонт жумысларының сапалы өткерилиўи, ремонтшыларға қолайлы шараят жаратып беріў, ауысық бөлеклер менен тәмийинлеў жағдайлары өткерилген тексеріўлер нәтийжесинде оғада төмен екенлиги анықланды. Мысалы, «Аспантай» АХИА сында 191 дана техникалардан 152 данасы, «Порлытаў» АХИА сында 163 дана техникадан 4 данасы, «Еркиндөрәя» АХИА сында 68 дана техника, «Төрткүл»

шаруа дийқан фермер хожалығында 103 дана техника далада қар, жаўын астында қалған, орайлық ремонтлаў устаханасына алып келинбеген, Нызам талапларын турпайы түрде бузған усы хожалықлардың бас инженерлери Султамуратов М., Хайытов С., Аллашов Т. ҳам Ешимов С. лардың қарсыларына нитизамий өндирис ислери қозғатылды, ремонт жумысларының барысын төртипке салыў ушын хожалық басшыларына усыныслар келтирилди.

Хожалықлар төрепинен дүзилген ҳар қандай ҳуқықый хужжет, соның ишинде шөртнамалар да республикамыз нызамларына сай дүзилиўи керек. Тилекке қарсы «Еркиндөрәя», «Порлытаў», «Қазанкеткен» ҳам «Көкшийел» ауыл хожалығы ижаралық ассоциацияларында дүзилген алыс-берис шөртнамалары, «Аспантай» ҳам «Қазанкеткен» ауыл хожалығы ижаралық ассоциациялары төрепинен дүзилген жерди ижараға беріў ҳақындағы шөртнамалар нызам талапларына жуўап бермейтуғынлығы анықланды. Мысал ушын алыс-берис шөртнамаларында алынатуғын заттың баҳасы ҳам улыўма суммасы көрсетилмеген, есапласыў ўақтын да пул төлей алмаса шаруа малларын берип есапласатуғынлығы көрсетилген. Ал, жерди ижараға беріў шөртнамаларында «Ижара ҳақындағы» Нызамның 5-статьясының талаплары бузылғанлығы, яғный усы статьяда аты көрсетилген, ҳар бир ижара шөртнамасында көрсетилиўи тийис шөртлер көрсетилмегенлиги мәлим болды.

Жер республикамыздың ең тийкарғы байлығы болып есапланады. Жерден мақсетке муўапық пайдаланып, өнімдарлығын арттырыў, оның мелiorативлик ауҳалын жақсылаў ҳәр бир пуқараның әдиўли миннети болып есапланады. Бозатаў районы территориясы жағынан ең үлкен районлардың бири болып 226943 гектарды қурайды. Усыдан сүрип егилетуғын жер 14684 гектар. Быйылғы жылы ауыл хожалық ижаралық ассоциациялары төрепинен 10131 гектар жерге егин егилген, яғный 69% ин қурайды. Бирақ усыған қарамастан Төрткүл, Еркиндөрәя ауыл хожалығы ижаралық ассоциацияларында жердің қунарлығын арттырыў, мелiorативлик ауҳалын жақсылаўдың орнына химиялық төгинлерди ҳәдден тыс қары көп жумсаған. Төбийғын төгинлер беріў болса оғада төмен дөрежеде. Бул хожалықлардағы «Жер ҳақындағы» Нызамның 26-статьясы талапларының бузылыўларын сапастырыў ушын хожалық басшыларына Усыныслар келтирилди ҳам усынысларға бола 6 жуўапкер төреп нитизамий жазаға тартылды.

Шаруашылық хожалықлары ушын техникалар қандай зөрүр болса нефть жәмлерин де соншелли зөрүр болып

есапланады. Себеби шаруаларға от-жемлерди тасып беріў, керекли затларды апарыў, көшип—қоныў, жер астынан қудықлар арқалы суў тартып шығарыў, электр төгин шығарыўшы движокларды ислетіў ҳам т. б. көплеген жумысларда нефть өнімлери пайдаланылады. Район прокуратурасы төрепинен нефть өнімлериниң сақланыўы, пайдаланылыўы, ысырапкершиликке жол қоймаў, өрт қәуипсизлигиниң алдын алыў жағдайлары тексерилгенде Қазанкеткен ауыл хожалығы ижаралық ассоциациясында айырым нызам талапларының бузылыў ҳалатларына жол қойылып атырғанлығы анықланып, оларды дәрхал сапастырыў ушын әмирнама берилди, хожалық баслығына Усыныс келтирилип бир жуўапкер хызметкерге нитизамий шара көрилди.

Булardan басқа, шаруаларды жуғымлы от-шөплер менен тәмийинлеў ушын оларды өз ўақтын да норма менен суўгарыў, белгиленген лимит бойынша алынған суўдан үнемли пайдаланыў, суўдың зая болыўына жол қоймаў оғада әҳмийетли. Ал, Төрткүл шаруа дийқан фермер хожалығында болса бул жағдай кериснше болғанлығы анықланды. Хожалықтың бас гидротехниги К. Ещановтың айыбы менен норма бойынша суўгарылыўы тийис 70 гектар жерден тек гана 10 гектар жер суўгарылған, суўдан пайдаланыў коэффиценти 0,14 болған. Алдағы ўақытта суўдың зая болыўына жол қоймаў ушын К. Ещановқа алдын-ала ескертиў берилди.

1998-жылдың февраль—март айларында район хожалықларында маллардың бас санына есап—санақ жүргизилгенде нызам талапларының турпайы түрде бузылыў фактлери анықланып, бир қанша жынаятлар жүз бергенлиги мәлим болды, яғный район бойынша 41534569 сўм мүғдарындағы 615432 кг. салмақтағы 3546 бас қара маллар кемис келгенлиги анықланды. Район прокуратурасы хызметкерлериниң алып барған жумыслары нәтийжесинде тексеріў дәўиринде улыўма суммасы 3201282 сўмға 552 бас ықтыярий рәўиште кемис келиўге жол қойған материаллық зыян жуўапкер пуқаралардан өндирилди. Бул тексеріўлердиң нәтийжеси бойынша улыўма бақлаў төртинде 17 жынаятлы ис қозғатылды, ички ислер бөлими тергеўиниси төрепинен басқа жынаятқа қол урган 1 пуқараның жуўапкершилингиндеги қара маллардан көп мүғдарда кемис келиў факти бойынша 1 жынаятлы ис қозғатылды. Бул жынаятлы ислерден ҳәзирге шекем 2 жынаятлы ис бойынша суд ҳүкими шықты, 2 жынаятлы ис айыптаў жуўмақ пенен судқа жиберилип қарап шығуў алдында тур. Бул ислерден атап өтетугын болсақ:

(Даўамы 4-бетте).

МЭМЛЕКЕТ ҚАЗНАСЫН ТОЛТЫРЫҮ — ЭДИҮЛИ ҰАЗЫЙПА

(Дауамы, басы 1-бетте).

Өз.Р. Министрлер Кабинетинин 1996 жыл 8-ноябрьдегі №387 «Бюджетке салық хәм басқада мәжбүрий төлемлерден ұақтында төленбеген қарыздар кәрханалардың қарыздарын, олардың мал-мүлки есабынан өндириү тәртібин тастыйықлау ҳақында»ғы қарарының орынланыуын қадағалау мақсетинде бир қатар әмелий жумыслар исленди.

Усы қарардың орынланыуын тәмийинлеу мақсетинде салық уйымлары төрепинен бюджетке қарыздар мәкеме хәм кәрханалардың қарызын олардың мал-мүлки есабынан өндирип алыу мақсетинде 404,6 млн сўмға хожалық судына дауа арзалары берилди хәм 381,4 млн сўм мугдарындағы қарызды олардың мал-мүлки есабынан өндирип алыу ҳақында хожалық судының қарары қабыл етилди.

Хожалық суды қарары шыққаннан кейин мәкеме—кәрханалар бюджетке қарыздарын төлеп толық есапласа.

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетинин 14 август 1996 жылғы №285 «Өзбекстан Республикасы аймағында алкоголь ишимликтери хәм текеки өнимлерине акциз маркаларын енгизиү ҳақында»ғы қарарын орынлау мақсетинде өткен 6 ай дәуиринде 947 юридикалық хәм физикалық төреплерге тексерилулер жүргизилип, соннан 724 инде нызам бузыушылық фактлери анықланды. Нызам бузыуға жол қойғанлығы ушын 244 пуқараға 360,2 мың сўмға ҳәкимшилик жәриймалары салынды.

ӨзР Министрлер Кабинетинин 1997 жыл 23 октябрь күнги №483 санлы «Исбилерменлик пенен шугылланыушы физикалық төреплерден өндирилетуғын салықлар хәм төлемлерди тәртиплестириү ҳақында»ғы қарарын орынлау мақсетинде өткерилген бир қанша рейд—тексерилулер нәтижесинде кассалық дәптерин жүргизбеген 36 пуқара, гүәлиги ямаса патентин басқа пуқараға берип сауда ислеткени ушын 104 пуқара, турақлы сауда орнында кассалық аппаратысыз сауда ислеген 69 пуқара иркилип, оларға жәриймалар салынды.

Тексерилулер барысында хеш қандай хужжетсиз сауда—сатық ислетуши 937 пуқара иркилип 1606,6 мың сўм жәрийма салынды, сондай-ақ 910 пуқара

жергиликли жерлердеги банклерден өз есап бетин ашып, хәзирги ұақытлары 5912,8 мың сўм тапсырды хәм тапсырған нақ пулларын қолеген ұақытлары алмақта.

Сондай-ақ Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетинин 1996 жыл 5 март күнги «Базарлардың жумысын хәм оларды басқарыуы тәртиплестириү ҳақында»ғы №82 санлы қарары хәм 1998 жыл 16 май күнги «Базарлардың жумысын тәртиплестириү ушын хәмелдар адамлардың жууапкершилигин арттырыу ҳақында» №216 қарарын басшылыққа алып орынлау мақсетинде тексерилулер шөлкемлестирилип бир қанша тийисли жумыслар алып барылмақта.

Хәрекеттеги Салық нызамларының турпайы түрде бузылуы жағдайлары бойынша салық уйымлары сорастирыушылары төрепинен қандай жумыслар әмелге асырылып атыр?

Салық нызамларының орынланыуын қадағалауға анықланған нызам бузыушылық фактлери бойынша салық уйымлары сорастирыушылары төрепинен өткен 6 ай дауамында 62 материал есапқа алынып, соннан 54 и бойынша жынайы ис қозғатылды, усылардан прокуратура уйымларына 22 материал соннан 14 и халық судына өткерилди, ал 8 ине сорастирыу жумыслары жүргизилмекте.

Ишки ислер уйымларына 80 материал өткерилип соннан 11 и халық судына, 6 ұй қысқартылып, 13 ине сорастирыу жумыслары алып барылмақта.

Мәмлекетлик салық хызмети уйымлары өзлерине жүктелген үлкен ұазыйпаларды орынлауға жоқарыда атап көрсетилген уйымлар менен белгилген тәртипке муапық республикамызда нызам бузыушылықтың алдын алыуға, оларды болдырмау бағдарында, нызам үстинлигин тәмийинлеуе өз-ара бирге ислесу жумысларын алып бармақта.

1998-жыл январь айынан баслап хәрекет ете баслаған «Өзбекстан Республикасы Салық Кодекси» ҳақында да тоқтап өтсеңиз?

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлиси төрепинен 1997 жыл 24-апрелде «Өзбекстан Республикасы Салық кодекси» тастыйықланды. Бул өз гезе-

гинде республика тарийхында биринши мәрте қабыл етилген нызам хужжети болып, 1998 жылдың январьнан баслап хәрекет ете баслады.

Салық Кодекси — бул салық төлеушилер менен салық уйымларының ҳуқықлары хәм ұазыйпаларын, республика хәм жергиликли бюджетке белгиленген салықларды есаплау хәм өндириу тәртиплерин, салық төлеуши төреплерге салықтан берилетуғын жеңилликлер, сондай-ақ салық нызамларын бузыушыларға қолланылатуғын ҳәкимшилик шараларын белгилеп берилуши нызам хужжети болып есапланады.

Салық кодекси—бул салық төлеуши төреплер менен мәмлекетлик бюджет арасында өз-ара қатнасықларды тәртиплестириуши ҳуқықый тийкар болып табылады.

Салық уйымларына жүктелген Үлкен ұазыйпаларды орынлауға биринши гезекте кадрлардың сапасы үлкен әҳмийетке ийе.

Кадрлар мәселеси бойынша да бир қатар жумыслар алып барылып атыр-са керек?

Республикамыз салық уйымларында 720 дан аслам хызметкерлер жумыс ислемекте, олардың 455 и жоқары мағлұматлы арнаулы билимге ийе, 234 и орта арнаулы билимге ийе хәм де 86 хаял-қызлар мийнет етпекте. Жоқарыда көрсетилгениндей биз кадрлар сапасына қатты талап қойып атырмыз хәм усы мақсетте аттестациялар избе-излилик пенен өткерилмекте, тек гана 1998 жыл апрель айында өткерилген аттестацияда 159 хызметкерден 127 хызметкер өзлери ийелеп турған лауазымына ылайықлы деп, ал 31 хызметкер өз лауазымына ылайық емес деп баҳаланды. Өткерилген аттестациялар кадрлар сапасын анықлауға, олардың билим дәрежесин хәм ишсеңлигин анықлауға бизге үлкен жәрдем берди.

Өзбекстан Республикасы Олий Мажлиси төрепинен 29-август 1997 жылы тастыйықланған «Мәмлекетлик салық хызмети ҳақында»ғы Нызамның 9-статьясына муапық салыққа тартыу субъектлерин хәм объектлерин толық хәм өз ұақтында есапқа алыныуын тәмийинлеу мақсетинде аймақлық салық инспекторлары лауазымы усы жылдан баслап енгизилди.

Көнигелеримиз арасында еле де болса тәртип интизамы төмен, мийнет тәртин бузыушылар да ушырасып турады, усылардан тек гана 6 ай ишинде 4 хызметкер өз жумысынан босатылды.

Кадрлардың өз кәсиплик маманлығын арттырыуға да үлкен дыққат бөлмектемиз, олардан белгиленген графинлерге муапық Ташкент финанс институтында, дүнья жүзлик экономика хәм дипломатия университетинде избе-излилик пенен оқытылып атыр. Булардан басқа еккинши көнигеликти ийелеу бойынша Ташкент банк—финанс академиясында 1 хызметкер, магистратурада —2 хызметкер хәм Ташкент финанс институтында—7 хызметкеримиз оқып атыр.

Усы жерде және бир әҳмийетли нәрсе Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетинин арнаулы қарарына муапық салық уйымларының материаллы-техникалық базасын жақсылау бойынша бир қанша жумыслар исленди, соның ишинде Қарақалпақстан Республикасы Министрлер Кеңесинин жәрдеми менен басқарамызға Нөкис қаласы орайынан 6 қабатлы заманагөй жай ажыратып берилди. Усындай административлик жайлар менен көпшилик инспекцияларымыз тәмийинленди. Жақында гана Өзбекстан Республикасы Мәмлекетлик салық комитетинин жәрдеми менен Нөкис қалалық мәмлекетлик салық инспекциясы 3 қабатлы, жүдә қолайлы жай менен тәмийинленди. Оның артықмашлығы сонда, қала ҳәкимиятына хәмде банклерге жүдә жақын жайласқан.

Бүгинги күнге келип республикамыз салық уйымларында 254 дана заманагөй компьютерлер бизиң жумысымызды жеңилестирмекте, барлық қалалық хәм районлық салық инспекциялары менен модем байланысы орнатылған, булардан басқа жақын күнлерде транкингалық радио байланысы орнатылады.

Республика салық хызмети уйымлары хызметкерлери салық нызамларының орынланыуын қадағалауға, республикамыз Президенти Нәрманлары менен хукимет қарарларының орынланыуын тәмийинлеуе өз жумысларын хәзирги заман талапларына муапық алып барады,—деп исендиремиз.

ГИЯБЕНТЛИК ЖАМАН ИЛЛЕТ

қат итибарларының бири халықтың өз ҳуқық хәм еркинликлерин тәмийинлеуе, олардың ҳуқықый мәдениатын көтерилуе қаратылған.

Өзбекстан Республикасы хәм Қарақалпақстан Республикасы Конституцияларында инсан өмири мәмлекетимиздиң тийкаргы байлығы екенлиги айырықша атап көрсетилген.

Солай екен биз ең биринши нәубетте инсан қәдир-қымбатын, саламатлығын тәмийинлеуе көп итибар берилуимиз керек. Бундай деуимиз себеби, қурып атырған келешеге уллы мәмлекетимиздиң рауажланыуына, кесент беретугын, әсиресе ертеңги күнимизди қолларына исенип тапсыражақ болып атырған жасларымыздың санасына керп тәсир етиуши, оларды пүткиллей жолдан шығартуын иллет гиябентлик—нәшебентлик ҳақында, оның адамды набыт ететугылығын түсиндириу бойынша еледе болса көбирек бас ауыртыуымыз керек деп ойлайман.

Республикамыз бойлап бул иллетке қарсы кең көлемде гүрес жүргизип, бул бәлени қабыл еткен инсанның өмириниң зая болатуғынлығы ҳақында сонша айтылып, жазылып атырсада айырым ойсыз кимселердиң буган поруа қылмай оны өзине қабыл етип ямаса оның менен тиккелей жекке өзиниң пайдасын ойлап сауда сатық қылып, адамларды зәхәрлеп атырғанлығы кимди болса да иренжитеди. Ең қорқынышлысы нәшебентлик затларды өзине қабыллауы нәтижесинде ауыр ақыбетли жынайтлардың келип шыгуы мүмкин. Буны турмыс көрсетип атыр.

Қаншадан—қанша жаслар, жас өспиримлер хәттеки жәмийеттиң тийкаргы бәлеги болған бир қанша шаңарақлар усы иллеттиң құрбаны болмақта.

Тақыятас қаласы, Кенегес көшесинде жасаушы Бекмуратов Назарбай өзиниң алдын—ала жынайы жууапкершиликке

тартылып жазаланғанлығынан тийисли жууақ шығармастан және жынайы жолға кирип нызамда сатыуға, алып жүриуге, сақлауға рұхсат етилмеген нәшебентлик затлар қатарына киретуғын марихуананы сатып пайдаланыу мақсетинде өзиниң танысы Серикбаев Саламат пенен биргеликте жынайы тил бириктирип сатыу менен шугылланған. Яғный Бекмуратов Назарбай 1998 жыл 5 май күни саат 14 лер шамасында шериги Серикбаев Саламат пенен жәми 14,4 грамм, аздан көп болған мугдардағы марихуананы милиция хызметкерини Г. Бердиевқа 2500 сўмға сатып атырған ұақтында ұсланған.

Жеңил жол менен жеке байлық артырыу мақсетинде адам саламатлығы ушын қауипли болған гиябентлик затларын сатыу менен шугылланған Бекмуратов Назарбай өзиниң ислеген жынайы исине ылайық Өзбекстан Республикасы Жынаят Кодексиниң 272 статьясы 2 бөлими менен 12 жылға, қатаң режимдеги колонияда, ал шериги Серикбаев Саламат Өзбекстан Республикасы Жынаят Кодексиниң 28—272 статьясы 2 бөлими менен 10 жыл еркинен айырыу жазасына, жазаны қатаң режимдеги колонияда өтеуине ҳуким етилди.

Өзбекстан Республикасы Жынаят Кодексиниң 272 статьясының 1-бөлиминде нәшебентлик затларды сатыу ушын пайдаланыу жууапкершилиги 5 жылдан 10 жылға шекем, ал усы статьяның 2 бөлиминде нәшебентлик затларды көбирек мугдарда сатқанлығы ушын 10 жылдан 20 жылға шекем еркинен айырыу менен бирге мал-мүлкине конфискация жасау менен олим жазасы пәзерде тутылған.

Жақында Қарақалпақстан Республикасы Жоқарғы судында Республикамыздың Нөкис, Хожели қалаларына көп мугдардағы нәшебентлик затларын сатып, жеңил жол менен табыс табуыды өз алдыларына мақсет етип, пайда та-

буыды гөзлеген Самарқанд ұалаяты пуқараларының иси қаралды. Атап айтқанда Ражапов Гулам, Махмудов Баҳадыр хәм Ахраров Шахмарданлар Нөкис хәм Хожели қалаларына сатыу мақсетинде 4 кг, 971, 5 гр. болған мугдардағы инсан саламатлығы ушын қауипли болған «опиум» нәшебентлик затларын алып келгенликте айыпланды.

Тергеу дәуиринде олар бул затларды Самарқанд ұалаятында жасаушы Саламов Ибрахимнен хәр бир килограммын 250.000 сўмнан сатып алғанлығы мәлим болды.

Айыпланыушылар: Саламов Ибрахим ОзР ЖК ниң 272 ст. 2 бөлими менен ең ауыр жаза өлим жазасына, Ражапов Гулам ОзР ЖК ниң 27—272 ст. 2 бөлими менен 19 жыл, Махмудов Баҳадыр ОзР ЖК ниң 272 ст. 2 бөлими менен 18 жыл, ал Ахраров Шахмардан ОзР ЖК ниң 241 ст. 1 бөлими менен 2 жыл азатлықтан махрум етилди.

Пүткил дүнья жүзи бойынша гиябентлик иллетке қарсы гүрестин күшейип атырған бир дәуиринде жоқарыда атап өткен унамсыз қубылыстардың жүз берилуи әлбетте бизди тәшүишке салмай қоймайды. Биз буган қарсы гүресте еледе қатаң күшейтип, келешегимиз болған жасларға—оның инсан өмири, келешек оуладларымыздың саламатлығы ушын, қала берсе бизиң мәмлекетимиздиң хәр төреплеме рауажланыуына өзиниң зыянын тийгизетуғынлығын кеңнен түсиндирип барыуымыз тийе.

Биз гөресизлик демлери менен жаңа ХХІ әсир босарасына қөдем қояр алдында турмыс. Бул жаңа әсирде Гөресиз Мәмлекетимиздиң буннан былай да рауажланыуында бундай иллетлердиң тосқынлық етиуин қолемеймиз!

Мырзаахмет АЙМАНОВ,
Қарақалпақстан Республикасы прокураторасының бөлим баслығы.

Республикамыздың гөресизлик алғанына да жети жылдың жүзи болып қалды. Өзбекстан өз гөресизлигине ерискеннен соң жаңаша жол менен жаңа мақсетлерди гөзлеп алға илгерилей баслады. Хүрметли Президентимиз И. Кәримовтың алып баратырған уллы келешекке жетелеуши сиясаты арқасында Өзбекстан халқы бахытлы, абат өмир сүрмекте. Айырым елдердеги мазмунсыз жәнжелерден аулақ болған бизиң елимиздиң тийкаргы мақсети жеримизде тынышлық орнатуы, халқымыздың абаданшылықта жасауын тәмийинлеу және бир баслы мәселелердиң бири болған уллы келешегимиздиң ертеңги ийелери болатуғын жас оуладты билимлі—илимли, мәдениатлы етип тәрбиялау.

Бул бойынша ҳукиметимиз төрепинен үлкен жумыслар исленип атыр. Хуқықый демократиялық мәмлекет қурыу жолында баратырған Республикамыздың сондай тез пәт пенен рауажланып атырғанлығын бир қатар рауажланған сырт мәмлекетлердиң мойындауы—бул келешегимиздиң уллылығынан дәрек береді.

Хукиметимиздиң және бир баслы дық-

НЫЗАМҒА БОЙСЫНБАҒАНЛАРҒА

КЕШИРИМ БОЛМАЙДЫ

(Дауамы, басы 2-бетте).

Төрткүл шаруа дийқан фермер хожалыгының падашысы О. Наўрызбаевтың жуўапкершилигиндеги қара маллардан 106 бас 17552 кг. 922330 сўм кемис келгенлиги анықталып жынаятлы ис қозғатылды хәм бул келтирилген зыян Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетиниң 18 июнь 1992 ж. №293 санды қарарының 6-пунктинде мүлкке талан-тараж етиў, кемис келтириў, заялаў жолы менен зыян келтирилсе 3 есесине өндириледи деп көрсетилгенине асас 3 есеге көбейтилип, улыўма 2776990 сўмға даўа арза келтирилди. Буннан басқа ол Аспантай аўыл хожалығы ижаралық ассоциациясына қараслы 47 бас қара малларды урлаған. Бозатаў районы судының 1998-жыл 9-июль күнги хукиминне асас Өзбекстан Республикасы Жынаят Кодексиниң 167 статьясы 4 бөлими, 169 статьясы 4 бөлими менен айыплы деп табылып 16 жылға еркинен айырылды.

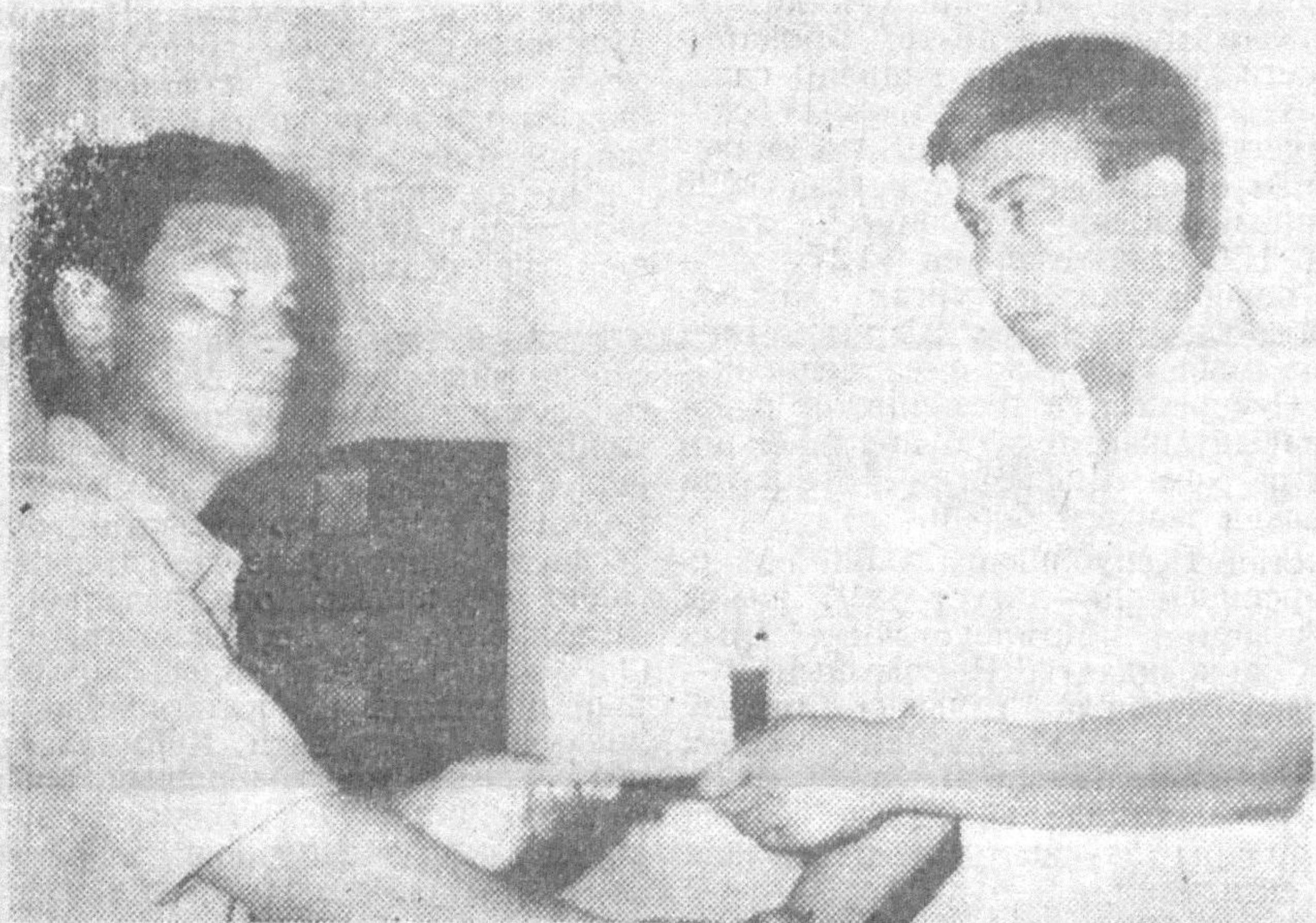
Булardan басқа жынаятлы ислердин де тергеўи тамамланыў алдында тур. Барлық ислер бойынша келтирилген зыянды өндириў илажлары көрилмек-

те. Бул келтирилген мысаллардың хәм-меси де шаруашыларымыздың өз жуўапкерли жумысларына немқурайдылық пенен қарағанлығы, бийпәрўалығынан, соның салдарынан мәмлекетимизге көп мугдардағы зыян келтирилгенлиги, бул өз гезегинде жаңа ғана бой көтерип атырған бийгөрез елимиздин экономикалық реформасына керн тәсир етиўи сөзсиз.

Мине солай екен олар өз гезегинде қатаң нызам алдында өз жазаларын алды. Әлбетте, биз тек те жазалаў төреп-дары емеспиз, ал республикамыздың мәпинен өз мәпин бәлент гөзлеген нәсиқумарларды нызам бойынша жөнге салыў болып есапланады. Республикамыздың ҳәр бир пуқарасы, мейли ол қайсы тараўда болмасын өз жуўапкерлигиндеги мәмлекетлик мүлкке өз мүл-киндей ийелик еткенде, жуўапкершилик пенен қарағанда өз келешегине, ул-қызлары бахтына, елимиздин гүл-леп раўажланыўына өз үлесин қосқан болады.

Бозатаў район
киши кеңесшиси.

М. ХАЛМУРАТОВ,
прокуроры, әдиллик

Сүүретте: Қоңырат РИИБ паспортбөлимшесиниң баслығы, милиция капитаны Қ. Атамуратовтың (оңда) жаңа паспорт тапсырыў пайыты.

Қыйсыны келген қосықлар

Көп болған соң той-мереке, шабысы,
Жоқ болған соң басқа түсирим—табысы,
Бир пидайы педагогтың шекесин,
Қысып қалды троллейбустың қапысы,
Кеўлим айтты: —Бес бармақ тең болғанда,
Биреудің биреўге кетпес қақысы...

Үйидиң алдында бир түп тораңғыл,
Өзинде усап өскен екен ол хәм бир.
Кеширерсиз, кеўлиңизге келмесин,
Хақықатты айтатуғын заман бул.
Бетке айтқан айып емес, бирақ та,
Сырттан тон пишилсе—жаманлаған бул...

Көп машина өтип кетти тусымнан,
Бирнә көпир емес, бәри мусылман.
Қосық жазғанды да қойып усыннан,
Шофёр болсам—ба деп ойланғаным бар.
Кеўлим айтты: —Буның әнтеклик болар,
Тусыңнан зуўылдап өтсе де олар,
Солар барған жерге барсаң егерде,
Жұрт дәслеп шайырдың қолынан алар...

Жийен ҳәзир усамайды дайыға,
Дайылар да кеткен жайлы-жайына.
Жетпес биразлардың еткен хызметі,
Минген машинаға кеткен майына.
Ким дүзетер бул дүньяның қәтесин?
Дәртим күшли болса, жыламайын ба?...
Июль 1998-жыл, Нөкис.

КОСА ТАГИДА НИМ КОСА

У зиммасига ҳеч қандай масъу-
лиятни олишши хоҳламасди. Маса-
лан, «ер айланади», дейишга тўғри
келиб қолса, орқасидан албатта
«Коперник шундай деган», деб қў-
шиб қўярди.

У хаёлига келган ҳар қандай
фикрни уч кунгача ўзиники, деб
ҳисобларди.

Тунда кимсасиз майдондаги ра-
диокарнай ўз-ўзи билан сўзлашаёт-
ган одамга ўхшарди.

Томошабинлар яқдиллик билан
муаллифни саҳнага тақлиф қилиб
туриб олишди: улар шу қадар бе-
маза асар ёзган одамни бир кўриб
қўйишмоқчи эди.

Филдан пашша ясап фойдали
эмас, чўнки чиқим жуда кўп чиқиб
кетади.

У қўйлақ билан туғилган бўлиб,
шундан бери уни бирон марта ҳам
алмаштирилмаган эди.

ЖЫНАЯТ ЖАЗАСЫЗ ҚАЛМАЙДЫ

Жынаяттың жәмийетте тутқан орны өзгелерге тийисли болған мүлклерди нызамсыз түрде жасырын жол менен урлап алып өз мәпине пайдаланыўдан ибарат болып есапланады. Өзбекстан Республикасы Конституциясы төрепинен ҳәр бир пуқараның жеке мүлкине қол қатылмаслық ҳуқықлары белгиленген.

Усындай нызамға қылап ҳәрекетлер ислеў жынаят нызамы бойынша жынайы жуўапкершиликке тартылатуғынын хәммемиз билемиз. Деген менен кейинги ўақытларды арамьзда усндай ҳәрекетлерди ислеў ҳәдийселери көплен ушыраспақта. Бул нызамға қылап ҳәрекетлер жынаят болып оны ислеген ҳәр бир пуқара жынаят нызамына сай жаза алыўы шәрт. Усындай жынайы ҳәрекеттиң себепшиси болған айыпланыўшы Ибрагимов Шарапат өзгелерге тийисли болған мүлклерди жасырын түрде урлап алып өз мәпине пайдаланыўды мақсет етип 1997 жыл

30-декабрь күни арақ ишкен мәс ҳалында Нөкис қаласы турғыны Рейимов Тәўекелдин ВАЗ—2106 маркалы автомашинасының баҳасы 2000 сўмлық айнасын сындырып машина ишинде турған 50.000 сўм ақшасын хәм баҳасы 10.000 сўм болған «бар»ын урлап кеткен. Усының нәтийжесинде Т. Рейимовқа улыўма 62.000 сўм мугдарында материаллық зыян келтирген. Ш. Ибрагимов өзиниң бул жынайы ис-ҳәрекетлери менен шекленип қалмастан усы жылы 5-февраль күни пайтахтымыздың Ерназар Алакөз көшеси бойында турған Ибрагимов Юсипбайға тийисли Москвич—2140 маркалы автомашинасының есигин ашып баҳасы 12.000 сўм болған автоматнитофонын 5.000 сўмлық ауысық балонын урлап жәбиркешке 17.000 сўмлық зыян келтирген.

Елгендиев Қуўаныштың ВАЗ 2106 маркалы, мәмлекетлик белгиси 23 А 1441 автомашинасында турған баҳасы 30.000 сўмлық бир

дана магнитофонын, 2.000 сўмлық автомобиль саатын, 500 сўмлық автомобиль китабын хәм ҳәр бири 200 сўм туратуғын 6 дана магнитофон кассетасын урлап кеткен.

Усы жылы 9 март күни Нөкис қаласы Бердақ гүзары көшеси бойында турған, пуқара Тузекеновқа тийисли машинадан улыўма мугдары 21.850 сўмлық затты жасырын түрде урлап жәбирлениўшиге әдеўир мугдарда материаллық зыян жеткерген. Солай етип Ибрагимов Шарапат Юлдашевич өзиниң жоқарыда көрсетилген жынайы ис-ҳәрекетлери менен улыўма баҳасы 134.850 сўм мугдарында материаллық зыян келтирип ӨзР ЖК нин тийисли статьялары менен 8 жылға еркинен айрылды.

Ертеңги күни пушайман болып өз өмиримизди аўыр жағдайларға дуўшакер етиўдин алдын алыў ушын ҳәр қандай жынаятқа қол урыўдан, олардың жүз бериўине себепши болыўдан аўлақ болайық.

Д. ЕЛМУРАТОВ.
Нөкис қалалық прокурорының аға жәрдемшиси.

АРНАУЛЫ ИНСПЕКЦИЯ ХЫЗМЕТТЕ: «ИСЕНИМ ТЕЛЕФОНЫ»

Қарақалпақстан Республикасы Ишки ислер министрлигинде жеке қурам бойынша Арнаулы инспекция дүзилди. Инспекция хызметкерлердин ўазыйпасын атқарыўда нызамлылықтың сақланыўын қадағалап барады хәм олар төрепинен хызмет ўазыйпасынан шетке шығыў, нызамсыз ҳәрекетлери анықланған жағдайда тексеріў жумысларын алып барады.

Пуқаралар менен байланысты күшейтиў мақсетинде Министрликтин Арнаулы инспекциясында «Исеним телефоны» орнатылды хәм ҳәр күни саат 9.00 ден 18.00 ге шекем жұмыс ислейди. Нөкис қаласы, телефон: 7—77—93.

ҚР ИИМниң жеке қурам бойынша Арнаулы инспекциясы.

Қарақалпақстан Республикасы ишки ислер министрлигиниң жеке қурамы Мойнақ районлық ишки ислер бөлими баслығының орынбасары, милиция майоры Дәрйабай Оразбаевқа әкеси Ақсатбай ОРАЗБАЕВтың қайтыс болыўына байланысты терек қайғыры менен кеўил айтады.

«АДАМ ХАМ НЫЗАМ»
ШӨЛКЕМЛЕСТИРИУШИЛЕР: Қарақалпақстан Республикасы Прокуратурасы, Әдиллик Министрлиги хәм Ишки ислер Министрлиги.
Газета А-3 форматында пусқасы 10800 472 буйыртна менен басылды.
Газета айына 3 мәртебе шығады.
Дизимге алынғанлығы туўралы гўуалық №00510.

Бас редактор

Роза КӨБЕЙСИНОВА

Редакцияның жәмийетлик кеңесгөйлери:

Парахат АЙТНИЯЗОВ, Жаңабай САДЫҚОВ, Азат НУРЖАНОВ, Бахмурат СЕЙТМУРАТОВ, Батыр МАТМУРАТОВ, Фархад НИЗАМОВ, Қудайберген НИЯЗЫМБЕТОВ, Жаңабай ШЫЛМАНОВ, Замира ШАМУРАТОВА, Ҳакимбай ХАЛИМОВ.

Мәкан жайымыз:
Инд; 742000. Нөкис қаласы
Гәрезсизлик көшеси №44 жай.
телефон: 4—47—59.

Басыўға рухсат етилген ўақты 10.00.
Индекс пуқаралар ушын — 321, көрханалар ушын — 322.